

KARAKTERISTIEKE OBJECTEN WINSCHOTEN BEDRIJVENTERREIN

Karakteristieke objecten

Winschoten bedrijventerrein

Inhoud

1. Inleiding
2. Karakteristieke objecten
3. Waarderingscriteria
4. Bronnenlijst

1. Inleiding

Dit boekwerkje bevat de lijst met karakteristieke objecten in het gebied Winschoten bedrijventerrein. Deze selectie is uitgevoerd door Libau in opdracht van de gemeente Oldambt. In deze inleiding komen de aanleiding, het doel en de werkwijze van het onderzoek aan bod.

Aanleiding

De gemeente Oldambt heeft zich uitgesproken over de wenselijkheid van het aanwijzen van karakteristieke objecten in de kernen. Op deze wijze kan worden voorkomen dat panden worden gesloopt zonder dat een nadere afweging kan worden gemaakt ten aanzien van de cultuurhistorische waarde. Met een inventarisatie en selectie van karakteristieke objecten biedt de gemeente duidelijkheid vooraf, zowel richting eigenaren als andere partijen, en wordt voorkomen dat de gemeente slechts ad hoc en per individuele casus kan reageren op ontwikkelingen. Daarnaast wordt vanuit de samenleving een groeiende belangstelling gesignaleerd voor – en een roep om – bescherming van cultureel erfgoed als drager van lokale identiteit.

Doel

De gemeente is voornemens karakteristieke panden aan te wijzen. Door middel van het planologisch verankeren van deze objecten in het bestemmingsplan kunnen eventuele sloopaanvragen op grond van de aanwezige cultuurhistorische waarden worden geweigerd.

Werkwijze

De selectie is als volgt tot stand gekomen. Vertrekpunt van de inventarisatie is de lijst van objecten van het Monumenten Inventarisatie Project. Deze lijst is meer dan twintig jaar geleden opgesteld ten behoeve van de selectie van rijksmonumenten, en bleek toe te zijn aan herziening. Op basis van veldwerk en literatuuronderzoek is de bijgevoegde selectie tot stand gekomen.

Door de gemeente is nadrukkelijk ingezet op het betrekken van de bevolking bij het proces van inventarisatie, waardering en selectie. Daartoe is een werkgroep samengesteld waarin lokale deskundigen afkomstig uit (cultuur-)historische verenigingen en andere betrokken burgers zitting hebben gehad. Met de inbreng van de werkgroep is een selectie gemaakt van karakteristieke objecten in het plangebied.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat het belangrijkste onderdeel van dit document, de selectie met karakteristieke objecten in het bestemmingsplangebied Winschoten bedrijventerrein. De objecten op deze lijst zijn gerangschikt per hoofdkern en vervolgens op straatnaam en huisnummer. Ieder object is voorzien van een korte beschrijving en een score ten aanzien van de vijf algemeen gehanteerde criteria voor de waardering van gebouwd erfgoed. Hoofdstuk 3 bevat een nadere omschrijving van deze criteria. De rijksmonumenten in het gebied zijn al beschermd en maken daarom geen deel uit van het onderzoek. Een overzicht van alle rijksmonumenten is te vinden op <https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/>. Tot slot bestaat hoofdstuk 4 uit een overzicht van de gebruikte bronnen.

Sanne Tillema, Libau

Herman Waterbolk, Libau

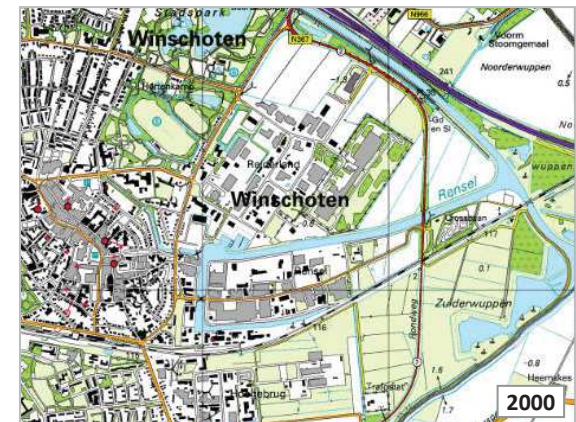
Reina Boels, gemeente Oldambt

Juli 2020

2. Karakteristieke objecten

Bedrijventerrein Winschoten

Het bedrijventerrein Winschoten omvat drie afzonderlijke bedrijventerreinen, namelijk Reiderland, Rensel en Hoogebrug. Het gebied heeft zich met name vanaf de jaren 1920 ontwikkeld. Winschoten heeft eerst vooral een militaire functie, maar ontwikkelt zich na de slechting van de vesting tot bestuurs- en handelscentrum van Oost-Groningen. De industriële- en handelsfunctie wordt eerst gehuisvest in de kern van Winschoten, maar breidt zich langzaam uit tot buiten de kern. Steenfabriek De Hoop en strokartonfabriek Reiderland worden ten oosten van Winschoten gebouwd, maar zijn inmiddels verdwenen. In de jaren 1920 wordt een industriegebied aangelegd op het terrein tussen de Wilhelminasingel, de Rensel en de spoorlijn. Ook wordt in 1922 de Tramhaven gegraven als zijtak van de Rensel. Vervolgens wordt de Oosterhaven gegraven en wordt hier een goederenspoorlijn aangelegd. Op het terrein vestigt zich onder andere de chemische fabriek Gembo. Na de Tweede Wereldoorlog wordt aan de oostzijde van Winschoten meer industrie gehuisvest en in 1988 wordt de oostelijke ringweg aangelegd. De industrieterreinen Hoogebrug in het zuiden, en Reiderland in het noorden worden tot op heden verder bebouwd en vernieuwd.

	Beertsterweg	bij 1A	Winschoten
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
 Van Gogh brug. Gietijzeren ophaalbrug, mogelijk gebouwd halverwege de negentiende eeuw. De brug werd in 1955 verplaatst van Winschoterzijl naar de huidige locatie. Beeldbepalend gelegen over de Rensel en vormt een verbinding tussen de Renselkade en het Posttilterrein.			

	Beertsterweg	13B B	Winschoten
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	1		
 Woonhuis gebouwd in circa 1935. Woning onder samengestelde mansarde kap. Uitgevoerd in Interbellum architectuur. Latere platte aanbouw valt buiten de aanduiding. Beeldbepalend gelegen aan de Beertsterweg. Ensemble met naastgelegen woonhuis, nr. 13A.			

	Blijhamsterweg	10	Winschoten
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
 Woonhuis gebouwd in circa 1925 en uitgevoerd in Interbellumarchitectuur. Kenmerkend zijn de mansarde kap en de tweedeling in de afwerking van de gevels, in schoon metselwerk en stucwerk. Beeldbepalend gelegen aan de Blijhamsterweg. Aanbouw aan achterzijde is van later datum en valt buiten de aanduiding.			

	M. H. Brouwerstraat	bij 1	Winschoten
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		
 Schoorsteenpijp. Gemetselde fabriekspijp gebouwd in 1972. Behorende bij vml. glasfabriek van Philips. Een van de weinige resterende fabriekspijpen in Winschoten. Zeer beeldbepalend voor het aanzicht van Winschoten vanaf de zuidoostzijde.			

	Beertsterweg	13A A	Winschoten
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	1		
 Woonhuis gebouwd in 1939. Tweelaags woonhuis onder zadeldak. Uitgevoerd in zorgvuldige Interbellumarchitectuur, met invloeden van het traditionalisme (Delftse school). Beeldbepalend gelegen aan de Beertsterweg. Ensemble met naastgelegen woonhuis, nr. 13B.			

	Blijhamsterweg	6	Winschoten
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
 Dwarshuisboerderij gebouwd rond 1885. Voorhuis is uitgevoerd als symmetrisch dwarshuis en voorzien van vensters met zogenaamde kuiven en omlijsting rond entree in eclectische trant. Beeldbepalend gelegen op deels omgracht erf met hoog opgaand geboomte. Gelegen aan Blijhamsterweg en nabij spoorlijn.			

	Industrieweg	18, 18A	Winschoten
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
 Zaadhof cartonagefabriek. Fabrieksgebouw, gebouwd in circa 1955. Tweelaags gebouw onder plat dak. Uitgevoerd met kenmerken van shake-hands architectuur. Kozijnen in latere fase vervangen. Voorbeeld van gebouw voor karton-industrie in de jaren 1950. Beeldbepalend gelegen aan de Tramhaven, waarbij de entree gericht is op de brug.			

	Oosterhavenkade	bij 7	Winschoten
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
 Silo gebouwd in het Interbellum. Gemetselde silo op vierkante plattegrond. Op de onderste verdiepingen enkele vensters, verder nagenoeg gesloten gebouw. Geleed door verticale gemetselde lisenen. Zeer beeldbepalend gelegen aan de Oosterhavenkade. Met verderop aan de kade een rijksmonumentale silo. De aanduiding betreft uitsluitend de gemetselde silo.			

Oosterhavenkade		8	Winschoten
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	1	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
 Voormalige dienstwoning behorende bij het openbare slachthuis. Gebouwd in circa 1928 en uitgevoerd in sobere Interbellumarchitectuur. Van waarde als onderdeel van een slachthuiscomplex uit de jaren 1920. Ensemble met naastgelegen koelgebouw en overige bouwdelen van het slachthuis. Beeldbepalend gelegen aan de Oosterhavenkade.			

P. van Dijkstraat		9	Winschoten
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
 Fabrieksgebouw met fabriekspijpen en een silo, behorende bij chemische fabriek GEMBO. Gebouwd ca. 1920. Hoofdgebouw uitgevoerd in sobere Interbellumarchitectuur. Achtkantige silo uitgevoerd in metselwerk en beton. Gemetselde schoorsteenpijpen. Onderdeel van een industriegebied aangelegd vanaf de jaren 1920. Gelegen aan Oosterhaven. Schoorsteenpijpen zeer beeldbepalend.			

Oosterhavenkade		12	Winschoten
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	1	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
 Voormalig koelgebouw behorende bij het openbaar slachthuis, gebouwd in circa 1928. Pand uitgevoerd in sobere Interbellumarchitectuur. Van waarde als onderdeel van een slachthuiscomplex uit de jaren 1920. Ensemble met naastgelegen dienstwoning en overige bouwdelen van het slachthuis. Beeldbepalend gelegen aan de Oosterhavenkade.			

3. Waarderingscriteria

Het object of complex wordt aangemerkt als karakteristiek voor de gemeente Oldambt op grond van de volgende criteria:

Cultuurhistorische waarde, met als leidraad:

- het belang van het object / complex als bijzondere uitdrukking van een lokale culturele, sociaal-economische, maatschappelijke en/of wetenschappelijke ontwikkeling;
- het belang van het object / complex als uitdrukking van een emotionele band of beleving van de bewoners met het gebied.

Architectuurhistorische waarde, zich uitend in één of meer van de volgende punten:

- het belang van het object / complex voor de geschiedenis van de architectuur van het exterieur;
- het belang van het object / complex voor het oeuvre van een architect, stedenbouwkundige of ontwerper;
- het belang van het object / complex vanwege de esthetische kwaliteiten van het ontwerp;
- het belang van het object / complex vanwege bijzonder materiaalgebruik, detaillering en constructie van het ontwerp (of onderdelen daarvan);
- het belang van het object / complex vanwege het innovatieve karakter als uitdrukking van een technische of typologische ontwikkeling.

Stedenbouwkundig-landschappelijke/ensemble waarde, met als leidraad:

- de betekenis van het object / complex vanwege de situering en de ruimtelijke relaties met de omgeving;
- de betekenis van het object / complex als essentieel onderdeel of representant van een groter geheel, dat cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en/of stedenbouwkundig-landschappelijk van belang is.

Authenticiteit:

- de betekenis van het object / complex vanwege de authenticiteit van het ontwerp (of onderdelen daarvan);
het belang van het object / complex in relatie tot de structurele en/of visuele gaafheid van de rurale omgeving of directe omgevingsruimte.

Zeldzaamheid:

- het belang van het object / complex vanwege de architectonische, stedenbouwkundig-landschappelijke, bouwtechnische, typologische en/of functionele zeldzaamheid in het gebied van de gemeente Oldambt.

Score

Per criterium kunnen de objecten tot drie punten scoren:

0 punten	geen waarde
1 punt	aanwezige waarde
2 punten	hoge waarde
3 punten	zeer hoge waarde

4. Bronnenlijst

Literatuur

- E. Brehen, *Winschoten in foto's; er is veer verdwenen*, Winschoten 2005
- E. Degenhart-Drenth, E. Stamhuis, *Registratie cultuurhistorisch waardevolle objecten in de gemeenten: Winschoten, Scheemda, Oosterbroek, Beerta, Midwolda, Finsterwolde, Nieuwolda en Termunten*, Stadskanaal 1989
- P. Harkema, M.H. Panman, *Monumenten Inventarisatie Project provincie Groningen: Winschoten; gemeentebescrijving regio Oldambt/Westerwolde*, Groningen
- Gemeente Oldambt, Libau, *Kwalitatief ruimtelijk ontwikkelingsperspectief Oldambt 2011-2012: deel 1; ruimtelijke hoofdstructuur*, 2012
- Gemeente Oldambt, Libau, *Kwalitatief ruimtelijk ontwikkelingsperspectief Oldambt 2011-2012: deel 2; dorpenstructuur en bebouwing*, 2012
- T. Potjewijd, *Winschoten, vlek, vesting, provinciestad; Stedenbouwkundige ontwikkeling sedert de nationale bevrijding 1813*, Winschoten 1976
- Peter en Klaske Karstkarel, *323x Groningen; Van Adorp tot Zuurdijk*, Leeuwarden 2009
- Ronald Stenvert, e.a. *Monumenten in Nederland, Groningen*, Zwolle 1998

Websites

- www.bagviewer.kadaster.nl
- www.beeldbankgroningen.nl
- www.hisgis.nl/hisgis/gewesten/groningen/groningen
- www.topotijdreis.nl